

Kvalitet och samverkan - om utbildning för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse *Kvalitet och samverkan – om utbildning för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning* (2005/06:151).

I betänkandet behandlas också en gemensam följdmotion från Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna. Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till de bedömningar och aviserade förslag som redovisas i skrivelsen.

I betänkandet finns gemensamma reservationer från Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	7
Den framtida inriktningen för särskolan och vuxenutbildningen för utvecklingsstörda	7
Rätten till utbildning i särskolan och vuxenutbildningen för utvecklingsstörda	9
Flexibilitet och valmöjlighet i utbildningen	12
Kunskap och kvalitet	15
Regeringens skrivelse	16
Reservationer	17
1. Särskolan som egen skolform, punkt 1 (m, fp, kd, c)	17
2. Särskolans målgrupp, punkt 2 (m, fp, kd, c)	18
3. Utvecklingsstördas rätt till särvux, punkt 3 (m, fp, kd, c)	19
4. Placering av barn i särskolan, punkt 4 (m, fp, kd, c)	19
5. Föräldrars inflytande vid placering i särskolan samt möjlighet att begära omprövning av placering, punkt 5 (m, fp, kd, c)	20
6. Möjlighet för elever i särskola att välja skola, punkt 6 (m, fp, kd, c)	21
7. Individuella programmet, punkt 7 (m, fp, kd, c)	22
8. Fortbildning m.m., punkt 8 (m, fp, kd, c)	22
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	24
Skrivelsen	24
Följdmotion	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Särskolan som egen skolform

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub13 yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

2. Särskolans målgrupp

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub13 yrkande 3.

Reservation 2 (m, fp, kd, c)

3. Utvecklingsstördas rätt till särvux

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub13 yrkande 9.

Reservation 3 (m, fp, kd, c)

4. Placering av barn i särskolan

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub13 yrkande 4.

Reservation 4 (m, fp, kd, c)

5. Föräldrars inflytande vid placering i särskolan samt möjlighet att begära omprövning av placering

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub13 yrkandena 5 och 6.

Reservation 5 (m, fp, kd, c)

6. Möjlighet för elever i särskola att välja skola

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub13 yrkande 10.

Reservation 6 (m, fp, kd, c)

7. Individuella programmet

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub13 yrkande 11.

Reservation 7 (m, fp, kd, c)

8. Fortbildning m.m.

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub13 yrkandena 7, 8 och 12.

Reservation 8 (m, fp, kd, c)

9. Regeringens skrivelse

Riksdagen lägger skrivelse 2005/06:151 till handlingarna.

Stockholm den 11 maj 2006

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Britt-Marie Danestig (v), Ulf Nilsson (fp), Majléne Westerlund Panke (s), Sten Tolgfors (m), Agneta Lundberg (s), Nils-Erik Söderqvist (s), Inger Davidsson (kd), Louise Malmström (s), Margareta Pålsson (m), Sören Wibe (s), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c), Mikael Damberg (s), Peter Danielsson (m), Christer Adelsbo (s) och Mikaela Valtersson (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen bemyndigade i december 2001 dåvarande skolministern att tillkalla en parlamentarisk kommitté med uppdrag att se över utbildningen för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning (dir. 2001:100). Kommittén antog namnet Carlbeckkommittén.

Carlbeckkommittén överlämnade i april 2003 delbetänkandet *För den jag är – Om utbildning och utvecklingsstörning* (SOU 2003:35) I oktober 2004 överlämnades slutbetänkandet *För oss tillsammans – Om utbildning och utvecklingsstörning* (SOU 2004:98). Det senare har remissbehandlats.

Regeringen tillsatte i februari 1999 en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att göra en översyn av skollagstiftningen (dir. 1999:15 och 2002:9). Översynen avsåg både lagstiftningens struktur och hur målstyrningen kunde förtydligas och förstärkas. Kommittén antog namnet 1999 års skollagskommitté. I december 2002 överlämnade Skollagskommittén sitt slutbetänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121). Detta betänkande omfattar i vissa delar särskolan. Betänkandet har remissbehandlats. Den 20 juni 2005 remitterade Utbildnings- och kulturdepartementet ett utkast till lagrådsremiss med förslag till en ny skollag m.m. I vissa delar omfattar utkastet även särskolan.

Under våren 2005 utarbetades ett förslag till en vuxenutbildningslag inom Utbildnings- och kulturdepartementet (Ds 2005:33). Där föreslås att en rätt till vuxenutbildning för utvecklingsstörda skall införas vad gäller den del av särvux som motsvarar den obligatoriska särskolan. Departementspromemorian har remissbehandlats.

Regeringens skrivelse omfattar i huvudsak frågor som har behandlats av Carlbeckkommittén, men också förslag som har lagts fram av Skollagskommittén samt förslag som redovisats i ovan nämnda departementspromemoria.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag till lagbestämmelser för särskolan och särvux. Detta lagförslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Avsikten är att de bedömningar som görs i skrivelsen i förekommande fall skall ligga till grund för de förslag som lämnas i kommande propositioner.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Regeringen redovisar i skrivelsen vilka förbättringar den bedömer bör göras när det gäller utbildningen för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning.

Särskolan och vuxenutbildningen för utvecklingsstörda (särvox) bör kvarstå för de elever som på grund av en utvecklingsstörning har behov av anpassade kunskapsmål. Regeringen bedömer samtidigt att det är angeläget att kontakterna mellan elever med och utan utvecklingsstörning ökar. Detta förutsätter att samverkan mellan särskolan respektive särvox och övriga skolformer stärks.

Regeringen anser vidare att regelverket så långt det är möjligt bör vara likalydande för grundskolan och den obligatoriska särskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan och för kommunal vuxenutbildning och särvox för att säkerställa att elever i olika skolformer har samma rättigheter och valmöjligheter.

Regeringen gör i skrivelsen bedömningen att barn, ungdomar och vuxna med autism eller autismsliknande tillstånd endast bör tas emot i särskolan och särvox om de konstaterats ha en utvecklingsstörning. Vårdnadshavarna bör ha större insyn och delaktighet i utredningsprocessen. De allmänna råden om mottagande i särskolan bör också ses över, bl.a. för att uppmärksamma att huvudmannen kontinuerligt måste pröva om en elev är mottagen i rätt skolform.

Regeringen gör också bedömningen att flexibiliteten och valmöjligheterna bör öka i utbildningen för elever med utvecklingsstörning. Dessa bör normalt inte tas emot i den obligatoriska särskolan mot vårdnadshavarens vilja.

Regeringen bedömer också att kvaliteten i utbildningen bör stärkas t.ex. genom ökad samverkan mellan skolformerna och ökade specialpedagogiska kunskaper på alla nivåer i skolan. En nationell utvecklingsinsats bör initieras för att ge skolhuvudmännen stöd i detta arbete. Kvaliteten i särvox bör utvärderas, bl.a. med hänsyn till de nationella styrdokumenterna.

Regeringen gör vidare bedömningen att yrkesutbildningen inom gymnasiesärskolan och särvox bör stärkas. Gymnasiesärskolans program bör ses över i syfte att förstärka kopplingen till yrkeslivet, och eleverna bör ges möjlighet att genomgå lärlingsutbildning.

Regeringen avser att med utgångspunkt i bl.a. de bedömningar som görs i skrivelsen, senare lämna fullständiga förslag till lagreglering avseende särskolan och särvox.

Utskottets överväganden

Den framtida inriktningen för särskolan och vuxenutbildningen för utvecklingsstörda

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkande om särskolan som egen skolform samt motionsyrkande om att inte politiskt begränsa särskolans organisation eller form.

Jämför reservation 1 (m, fp, kd, c).

Skrivelsen

I skrivelsen gör regeringen bedömningen att särskolan och särsvux bör kvarstå för de elever med utvecklingsstörning som har behov av anpassade kunskapsmål. Samtidigt bör kontakterna mellan elever med och utan utvecklingsstörning öka. Samverkan mellan skolformerna bör därför stärkas och utvecklas.

Regeringen gör också bedömningen att elever i olika skolformer bör ha samma rättigheter och valmöjligheter. Regelverket bör därför i möjligaste mån vara likalydande för grundskolan och den obligatoriska särskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt för komvux och särsvux.

Regeringen gör också bedömningen att särskolan bör delas upp i två skolformer, den obligatoriska särskolan och gymnasiesärskolan. Den obligatoriska särskolan bör, enligt regeringen, byta namn till grundsärskolan.

Motionen

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet skriver i en gemensam motion 2005/06:Ub13 yrkande 1 att särskolan måste finnas kvar som en egen skolform. I motionen anförs att ett av de ursprungliga direktiven till Carlbeckkommittén som utredde särskolan var att särskolan skulle upphöra som egen skolform, och detta kom att präglade kommitténs arbete. I motionen framförs också att särskolan har en specialkompetens, som grund- och gymnasieskolor sällan kan erbjuda.

I samma motions yrkande 2 anför Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet att det är viktigt att inte politiskt begränsa särskolans organisation eller form. Såväl individintegrering av särskoleelever i grundskoleklasser, integrering av särskoleklasser i grundskolor, som separata särskoleklasser och särskolor måste accepteras, alltefter elevers förutsättningar och behov, skriver motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås.

Den s.k. Carlbeckkommittén föreslog i sitt betänkande *För oss tillsammans – Om utbildning och utvecklingsstörning* (SOU 2004:98) att den nuvarande särskolan i framtiden skulle regleras i skollagen som en parallell till grundskolan och gymnasieskolan. Detta överensstämde med Skollagskommitténs förslag *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121). Skollagskommittén konstaterade samtidigt att skolformsbegreppet inte längre har någon materiell innebörd sedan de riktade statsbidragen försvunnit. Uttrycket särskola har, enligt kommitténs uppfattning, främst betydelse som en definition av en i skollagen avgränsad och bestämd del av utbildningen, vilken beskrivs i ett särskilt kapitel i skollagen och i en egen s.k. skolformsförordning.

Carlbeckkommittén föreslog en utvecklad samverkan mellan skolformerna grundsärskolan och grundskolan och mellan gymnasiesärskolan och gymnasieskolan. Kommittén betonade behovet av en attitydförändring mot en flexibel undervisning inom ramen för grundskolan. Kommittén påminde också om bestämmelserna i skollagen angående rätt till särskilt stöd för de barn som behöver detta samt om läroplanen för grundskolan, Lpo 94, där det slås fast att hänsyn skall tas till elevernas olika förutsättningar och behov och att skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Kommittén gjorde bedömningen att barn och ungdomar i en sammanhållen skola får möjligheter att möta varandra och att utveckla förståelse för och tolerans mot olikheter. Kommittén menade att strävan skall vara att i så stor utsträckning som möjligt undervisa alla elever tillsammans.

I likhet med regeringen anser utskottet att särskolan och särvux skall finnas kvar som särskilda skolformer för de elever som på grund av sin utvecklingsstörning har behov av individuellt satta kunskapsmål samt en undervisningssituation och pedagogik där stor hänsyn kan tas till den enskilde elevens villkor och möjligheter till utveckling. Utskottet anser också att det är angeläget att kontakterna mellan elever med och utan utvecklingsstörning ökar.

Rätten till utbildning i särskolan och vuxenutbildningen för utvecklingsstörda

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om att särskolan aldrig får anvisas barn som inte tillhör särskolans personkrets samt om att elever som tillhör särskolans personkrets skall ha rätt till vuxenutbildning inom särsvux på såväl grundläggande som gymnasial nivå.

Jämför reservationerna 2 (m, fp, kd, c) och 3 (m, fp, kd, c).

Skrivelsen

Regeringen gör bedömningen att rätten till utbildning i den obligatoriska särskolan, gymnasiesärskolan och i särsvux bör preciseras i lagstiftningen. Barn, ungdomar och vuxna med autism eller autismliknande tillstånd bör i fortsättningen endast tas emot i särskolan och särsvux om de konstateras ha en utvecklingsstörning eller en betydande och bestående hjärnskada. Konsekvenserna av en sådan regelförändring bör, enligt regeringens bedömning, följas upp och utvärderas i syfte att säkerställa att behoven för elever med autism eller autismliknande tillstånd tillgodoses inom ramen för grundskolan, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning.

Regeringen gör vidare bedömningen att endast de elever som uppfyller kraven för mottagande i särskolan och särsvux bör tas emot i dessa skolformer. Det bör framgå av författningsregleringen att ett beslut om mottagande i särskola skall föregås av en allsidig utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk och medicinsk bedömning samt, om så bedöms motiverat, även en social bedömning. Detta bör normalt även gälla inför mottagningen till särsvux. Det bör vidare framgå av författningsregleringen att vårdnadshavaren skall ha rätt till insyn och delaktighet i utredningsprocessen. Det är också viktigt att barnet får komma till tals. En elev som har gått ut den obligatoriska särskolan bör ha rätt att gå vidare till gymnasiesärskolan utan att ytterligare prövning av rätten till särskola görs.

I skrivelsen gör regeringen bedömningen att de allmänna råden om mottagande i särskolan bör ses över. Av råden skall framgå att huvudmannen kontinuerligt måste pröva om en elev är mottagen i rätt skolform.

Motionen

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet skriver i en gemensam motion 2005/06:Ub13 yrkande 3 att särskolan aldrig får anvisas därför att det är den bästa lösningen för kommunen i situationer när skolan inte klarar av sin uppgift att ge alla barn den undervisning de behöver och har rätt till enligt skollagen. När regeringen föreslår förändring av särskolans målgrupp så att barn med autism endast skall tas emot om de

också är utvecklingsstörda eller har en betydande hjärnskada höjs kraven på individanpassning av grundskolans former och undervisning, skriver motionärerna. I motionen framhålls vidare att det inte får förekomma att elever som egentligen inte hör hemma i eller gynnas av en placering i särskolan ändå placeras där, när skolan saknar resurser eller kunnande för att på andra sätt ge dem det stöd de har rätt till. Skolan måste i stället bli bättre på att ge elever med särskilda behov och som inte finns i särskolan den hjälp och det stöd de behöver. Det är undervisning i små grupper, extra stöd samt pedagogisk utveckling som behövs, inte godtyckliga särskoleplaceringar.

I samma motions yrkande 2 anför Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet att elever som tillhör särskolans personkrets skall ha rätt till vuxenutbildning inom särvox på såväl grundläggande som gymnasial nivå. Utvecklingsstörda behöver mer stimulans än andra för att upprätthålla den kunskapsnivå de en gång förvärvat. Motionärerna anför vidare att undervisningens nivå och omfattning skall anpassas till individernas förutsättningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att motionsyrkandena avslås. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömningar vad avser rätten till utbildning i särskolan och vuxenutbildningen för utvecklingsstörda.

Carlbeckkommittén redovisade i sitt delbetänkande *För den jag är – Om utbildning och utvecklingsstörning* (SOU 2003:35) att antalet mottagna barn i särskolan ökat kraftigt under den senaste tioårsperioden. Kommittén konstaterade samtidigt att elevökningen i särskolan inte står i proportion till det ökade elevantalet i grundskolan och inte heller kan relateras till någon fastställd ökning av antalet barn med intellektuella funktionshinder i befolkningen. Stora skillnader finns också mellan kommunerna vad gäller antalet barn som går i särskola. De stora skillnaderna i elevökning visar att kommunerna gör olika bedömningar av vilka barn som skall tas emot i särskolan. Skolverkets utvärderingar av särskolan bekräftar att en del av den kraftiga elevökningen beror på att fler elever i grundskolan hänvisas dit.

I sitt slutbetänkande föreslog Carlbeckkommittén att bestämmelserna om utredning inför beslut om mottagande i särskola skärps och att rätten till särskola bedöms striktare. Barn med autism eller autismliknande tillstånd skall, enligt förslaget, tas emot i särskolan endast om de också har en utvecklingsstörning.

Carlbeckkommittén föreslog att det av skollagen skall framgå att en utredning om rätt till grundsärskola respektive gymnasiesärskola alltid skall vara allsidig och omfatta såväl en pedagogisk och en social som en psykologisk och en medicinsk bedömning. En viktig del av utredningsförfarandet när det gäller barn som redan går i grundskolan föreslås vara att belysa vilka åtgärder som vidtagits för att stödja barnet samt om grundskolans möjligheter är helt uttömda. Skolorna föreslås ha skyldighet att

använda sig av personer med adekvat kompetens för de olika utredningarna och för den slutliga bedömningen. (Carlbeckkommittén föreslog vidare att vårdnadshavarens rätt till insyn i utredningsprocessen om ett barns mottagande i särskolan skulle skrivas in i skollagen.)

Skolverket har i sin lägesbedömning för år 2005 (dnr 2005:1475) skrivit att det är av stor vikt att det tydliggörs vem som har rätt till särskola och att det saknas en gemensam tolkning av vilka elever som har rätt till särskola. Andelen elever inskrivna i särskolan varierar kraftigt mellan kommunerna.

I rapporten skriver Skolverket också att elevantalet i särskolan har ökat kraftigt de senaste åren, vilket bl.a. beror på att elevgruppen i särskolan har förändrats. Elever med autism och autismsliknande tillstånd har ökat i särskolan, liksom elever med damp/adhd och elever med koncentrationssvårigheter. Skolverket har analyserat orsakerna till elevökningen i en rapport *Hur särskild får man vara? En analys av elevökningen i särskolan* (dnr 2000:2037). Utskottet har vid kontakter med myndigheter inhämtat att det inte finns några samlade uppgifter om hur många barn eller elever som givits en neuropsykiatrisk diagnos.

Utskottet har tidigare konstaterat (senast i bet. 2005/06:UbU7 s. 8) att bedömningen huruvida ett barn har en utvecklingsstörning är en mycket allvarlig fråga med långtgående konsekvenser för barnets framtida liv och utbildning. Som utskottet tidigare konstaterat har barn i behov av särskilt stöd alltid rätt att få sådant stöd, och skolhuvudmannen har en motsvarande skyldighet att tillgodose detta behov. Att hänvisa en elev med enbart läs- och skrivsvårigheter, olika typer av beteendestörningar och andra skolrelaterade svårigheter till särskolan som villkor för att få ett stöd som ger eleven möjlighet att uppnå skolans mål strider mot skollagens bestämmelser.

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är en viktig rättssäkerhetsfråga att barn, ungdomar och vuxna tas emot i rätt skolform och att valet av skolform får stora konsekvenser för möjligheten till fortsatta studier, men också för valmöjligheterna på arbetsmarknaden.

Barn, ungdomar och vuxna med autism eller autismsliknande tillstånd bör, enligt regeringens mening, endast tas emot i särskolan och särvux om de konstateras ha en utvecklingsstörning eller en betydande och bestående hjärnskada. Elever med autism som inte har en utvecklingsstörning bör ha kunskapsmål som motsvarar deras förutsättningar, och de bör därför läsa enligt de kunskapsmål som gäller för grundskolan, gymnasieskolan respektive kommunal vuxenutbildning (komvux) och få det stöd och den anpassade undervisning de kan behöva inom ramen för dessa skolformer. Utskottet delar denna uppfattning. Regeringen menar att många elever med autism kan ha behov av det pedagogiska kunnandet och den lärmiljö som finns inom särskolan och särvux och betonar därför möjligheten som finns för elever med autism att följa grundskolans, gymnasieskolans eller kom-

vux kursplaner, men få sin undervisning i en grupp eller en klass i särskolan eller särvox. Utskottet anser liksom regeringen att det är viktigt att utgå från den enskildes behov och förutsättningar.

Vuxna med utvecklingsstörning bör självklart ha rätt att delta i utbildning inom särvox liksom övriga vuxna har rätt till grundläggande vuxenutbildning. Regeringen har nyligen i propositionen *Vissa frågor om vuxnas lärande, m.m.* (prop. 2005/06:148) föreslagit att en rättighet att delta i utbildning inom de delar av särvox som motsvarar den obligatoriska särskolan införs. Rätten till utbildning skall, enligt förslaget, gälla dem som saknar sådana kunskaper som utbildningen i den obligatoriska särskolan syftar till att ge och som har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Flexibilitet och valmöjlighet i utbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om beslut om placering i särskolan, föräldrars inflytande vid särskoleplacering, elevers möjlighet att välja skola samt yrkande om det individuella programmet.

Jämför reservationerna 4 (m, fp, kd, c), 5 (m, fp, kd, c), 6 (m, fp, kd, c) och 7 (m, fp, kd, c).

Skrivelsen

Regeringen gör bedömningen att föräldrainflytandet över elevens skolgång bör öka. Elever med utvecklingsstörning bör normalt inte tas emot i den obligatoriska särskolan mot vårdnadshavarens vilja. Vårdnadshavaren bör därför kunna välja om ett barn som har rätt till utbildning i den obligatoriska särskolan i stället skall tas emot i grundskolan.

Regeringen vill också öka flexibiliteten i den obligatoriska särskolan. De nuvarande begreppen grundsärskola och träningsskola bör tas bort. Eleverna bör ha möjlighet att läsa antingen ämnen eller ämnesområden eller en kombination av båda. Det bör också vara möjligt för eleverna att läsa ämnen från grundskolan och få betyg i dessa ämnen.

Regeringen gör vidare bedömningen att en kommun, som inte är elevens hemkommun, bör ha skyldighet att ta emot en elev i sin särskola om det med hänsyn till elevens personliga förhållanden finns särskilda skäl för detta. Denna skyldighet bör, enligt regeringens bedömning, gälla såväl den obligatoriska särskolan som gymnasiesärskolan.

Det bör också finnas flera valmöjligheter inom gymnasieskolan. Elever i gymnasiesärskolan bör ha större möjligheter att få en utbildning som svarar mot elevernas önskemål, skriver regeringen. Eleven bör få ökade möjligheter att påverka vilket program han eller hon skall gå. Hemkommu-

nens beslut om att en elev skall gå på antingen ett nationellt eller ett specialutformat program eller ett individuellt program bör föregås av samråd med eleven.

Elever i gymnasiesärskolan bör också, enligt regeringens bedömning, ges ökade möjligheter att läsa nationella program i en annan kommun än hemkommunen. Bestämmelserna för gymnasie- och gymnasiesärskolan bör vara likartade. Det krävs dock ytterligare underlag för att en reform med denna inriktning skall kunna genomföras.

Regeringen gör också bedömningen att det är viktigt att det för varje elev i gymnasiesärskolan och särvux finns individuella studieplaner som dokumenterar elevens studieväg.

Motionen

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet skriver i en gemensam motion 2005/06:Ub13 yrkande 4 att beslut om placering i särskolan måste fattas utifrån den enskilde elevens behov, inte för att grundskolan brister i uppföljning och individanpassning. I motionen anförs att rättssäkerheten är av yttersta vikt vid dessa beslut och att kraven på utredningar därför tydligt måste anges i skollagen. Det måste också preciseras hur vårdnadshavarnas rätt till insyn och delaktighet i utredningsprocessen skall garanteras.

I samma motions yrkande 5 anför Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet att föräldrars ansvar och beslut skall vara ytterst avgörande vid sarskoleplacering. Den försöksverksamhet som i dag pågår med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång, bör därför permanentas. I motionens yrkande 6 begär Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet att föräldrarna skall ha rätt att begära omprövning av sarskoleplacering. Föräldrars ansvar och beslut skall vara ytterst avgörande vid sarskoleplacering.

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet skriver i en gemensam motion 2005/06:Ub13 yrkande 10 att det inte skall behöva finnas särskilda skäl för att eleven skall få gå i en annan kommuns skola. När det gäller gymnasiesärskolan skall eleverna ha rätt att välja en skola i en annan kommun även om det aktuella programmet finns i den egna kommunen. Om eleven anser att en annan kommuns utbildning är bättre eller ligger närmare skall hon eller han inte hindras från att träffa ett sådant val.

I samma motions yrkande 11 anför Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet att gymnasieskolans individuella program varit ett stort misslyckande och därför skall avvecklas på sikt. Det är mycket oroande att det saknas samlad kunskap om vilken utbildning elever med utvecklingsstörning får på det individuella programmet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömningar om flexibilitet och valfrihet i utbildningen.

Sedan år 1996 pågår försöksverksamhet enligt lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainsflytande över utvecklingsstörda barns skolgång. Försöksverksamheten innebär att vårdnadshavare ges möjlighet att välja om ett barn med utvecklingsstörning som har rätt till utbildning i särskolan i stället skall tas emot i grundskolan. I propositionen (1995/96:212) *Ökat föräldrainsflytande över utvecklingsstörda barns skolgång – En försöksverksamhet* konstateras att en placering av ett barn i särskola mot vårdnadshavarens vilja utgör en dålig grund för barnets skolgång samt att det är principiellt betänkligt att en myndighet ges möjlighet att slutligt ta över föräldrarnas ansvar.

Skolverket har på regeringens uppdrag utvärderat försöksverksamheten och redovisat sina slutsatser i två rapporter, *Uppföljning och utvärdering av försöksverksamheten med ökat föräldrainsflytande över val av skolform för utvecklingsstörda barn* (dnr 1996:565) samt *I särskola eller grundskola* (Rapport nr 216). Skolverket är övervägande positivt till försöksverksamheten och föreslår att denna övergår till reguljär verksamhet.

Elever som har gått grundsärskolan är i dag inte behöriga att söka till gymnasieskolans nationella program. Kommunen är dock skyldig att erbjuda ett individuellt program i gymnasieskolan åt en elev från särskolan men bara om eleven efter prövning enligt 6 kap. 7 § skollagen bedöms kunna gå i gymnasieskolan och därför inte tas emot i gymnasiesärskolan.

Carlbeckkommittén underströk att elevernas möjligheter inte får begränsas av onödiga formella hinder. Kommittén föreslog en större flexibilitet för elever i gymnasiesärskolan. Det skall, enligt kommitténs uppfattning, vara möjligt för en elev i gymnasiesärskolan att kombinera kurser i ämnen och kunskapsområden till ett individuellt program. Kommittén föreslog också att eleverna skulle få möjlighet att välja kurser från gymnasieskolan.

Utskottet anser i likhet med regeringen att vårdnadshavarna normalt skall ha det slutliga avgörandet om ett barn som har rätt till den obligatoriska särskolan i stället skall tas emot i grundskolan. Utskottet anser det angeläget att skapa ett förtroendefullt samarbete mellan skola och hem och att detta utgör grunden för en god skolmiljö för barnet. Regeringen anser att den pågående försöksverksamheten bör upphöra och att rätten att välja skolform bör skrivas in i lag. Utskottet delar denna uppfattning.

För elever i grundskolan och gymnasieskolan finns möjligheten att bli mottagna i en annan kommuns skola om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl för detta. Hemkommunen svarar då för kostnaderna för elevens skolgång. Utskottet anser, i likhet med regeringen och Carlbeckkommittén, att det är rimligt att motsvarande rätt finns även för elever i den obligatoriska särskolan och gymnasiesärskolan. Bestämmelserna för gymnasieskolan samt gymnasiesärskolan bör vara likartade.

Kunskap och kvalitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om att höja kompetensen i grund- och gymnasieskolan, inrätta en speciallärarutbildning samt tillgång till fortbildning för särskolans lärare.

Jämför reservation 8 (m, fp, kd, c).

Skrivelsen

Regeringen gör bedömningen att samverkan mellan grundskolan och den obligatoriska särskolan, gymnasie- och gymnasiesärskolan samt kommunal vuxenutbildning (komvux) och vuxenutbildning för utvecklingsstörda (sär-vux) är väsentlig för att öka kvaliteten i undervisningen. Därför bör det framgå av läroplanerna att sådan samverkan skall utvecklas.

Regeringen skriver i sin bedömning att det är viktigt att personalen inom skolan har den kompetens som behövs för att alla elever skall få kunskaper och utvecklas. Skolhuvudmännens kompetensutveckling av lärare och lärarutbildningens insatser när det gäller kunskap i specialpedagogik bör noga följas för att säkerställa att sådan kompetens ges och finns tillgänglig.

En nationell utvecklingsinsats för att öka samverkan och kvaliteten i särskolan och sär-vux bör även, enligt regeringens bedömning, omfatta stöd och stimulans till skolhuvudmännens arbete med kompetensutveckling av redan verksamma lärare samt insatser för att bättre belysa specialpedagogiska frågor i den statliga rektorsutbildningen.

Motionerna

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet skriver i en gemensam motion 2005/06:Ub13 yrkande 7 att kompetensen bör höjas i grund- och gymnasieskolan så att man kan ta emot elever i behov av särskilt stöd. I motionen framförs att skolan måste bli bättre på att ge elever med särskilda behov och som inte finns i särskolan den hjälp och det stöd de behöver. Det är undervisning i små grupper, extra stöd samt pedagogisk utveckling som behövs, inte godtyckliga särskoleplaceringar. Det krävs, skriver motionärerna, en hög kompetens inte bara hos lärarna utan också hos skolledningen så att arbetsmiljön och undervisningen är anpassade för dessa elever.

I samma motions yrkande 8 anför Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet att fler utbildade speciallärare utgör grunden för god undervisning av alla elever i behov av särskilt stöd. Motionärerna föreslår därför att en ny speciallärarutbildning skall inrättas.

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet skriver i samma motion 2005/06:Ub13 yrkande 12 att särskolans lärare skall ges tillgång till fortbildning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömningar om kunskap och kvalitet i utbildningen.

Liksom Carlbeckkommittén gör regeringen bedömningen att samverkan mellan särskolan respektive särvox och övriga skolformer kan gynna en utveckling av kunskapsuppdraget. Detta är en uppfattning som delas av utskottet. Samverkan mellan skolformerna är viktig för kvaliteten i undervisningen och för ett mer inkluderande arbetssätt.

Regeringen avser att ge Myndigheten för skolutveckling och Specialpedagogiska institutet i uppdrag att ge stöd och stimulans för skolhuvudmännens kompetensutveckling i specialpedagogik för redan verksamma lärare.

Utskottet anser att lärares kompetens har stor betydelse för elevens framgång i skolan. Utskottet anser att skrivelsen anger adekvata åtgärder för att säkerställa lärarkompetensen.

Regeringens skrivelse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör lägga regeringens skrivelse till handlingarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i det föregående ställt sig bakom de bedömningar som regeringen redovisat i skrivelsen *Kvalitet och samverkan – om utbildning för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning* (skr. 2005/06:151) och föreslagit att riksdagen avslår de motionsyrkanden som väckts med anledning av skrivelsen.

Riksdagen bör lägga regeringens skrivelse till handlingarna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Särskolan som egen skolform, punkt 1 (m, fp, kd, c)**

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om särskolan som egen skolform. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub13 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Regeringens skrivelse pekar på problem i särskolan, men saknar konkretion och förslag om hur problemen skall korrigeras.

Allians för Sverige vill betona att särskolan måste finnas kvar som en egen skolform. Ett av de ursprungliga direktiven till Carlbeckkommittén som utredde särskolan, var att särskolan skulle upphöra som egen skolform, och det kom att prägla kommitténs arbete. Allians för Sverige noterar med stor tillfredsställelse att regeringen inte i sin skrivelse återkommer med propåer om att särskolan bör läggas ned. Att särskolan samverkar med andra skolformer är bra, men det finns en specialkompetens inom särskolan som grund- och gymnasieskolor sällan kan erbjuda.

Det är viktigt att inte politiskt begränsa särskolans organisation eller form. Såväl individintegrering av särskoleelever i grundskoleklasser, integrering av särskoleklasser i grundskolor, som separata särskoleklasser och särskolor måste accepteras, alltefter eleverns förutsättningar och behov.

2. Särskolans målgrupp, punkt 2 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om särskolans målgrupp. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub13 yrkande 3.

Ställningstagande

Särskolan är en skolform för barn som inte bedöms kunna nå grundskolans kunskapsmål på grund av utvecklingsstörning. Andra orsaker kan vara att barnet har fått en hjärnskada som orsakat funktionshinder eller att barnet är autistiskt. Detta vill regeringen ändra på.

När regeringen föreslår förändring av särskolans målgrupp så att barn med autism endast skall tas emot om de också är utvecklingsstörda eller har en betydande hjärnskada höjs kraven på individanpassning av grundskolans former och undervisning. Regeringen lägger dock inga sådana förslag och anger heller inte att nya resurser till grundskolan behövs för att klara detta. Regeringen säger endast att man ”noga skall följa utvecklingen”. Vi ser därför en stor risk för att undervisningen för autistiska barn kommer att ha brister om inte resurser för individanpassning tillskapas.

Indirekt erkänner regeringen detta när man talar om behovet för autistiska barn av att få del av ”det pedagogiska kunnandet och den lärmiljö som finns inom särskolan”, genom att undervisas där, men följa grundskolans kunskapsmål.

Särskolan kan för de barn den är tänkt för ge möjligheter till en bättre skolgång. Men för andra barn än den egentliga målgruppen kan en placering i särskolan vara förödande. En felaktig placering i särskolan innebär ett utanförskap och icke ändamålsenligt undervisningsinnehåll, något som påverkar såväl prestationer som självbild.

Alla barn har rätt till bästa möjliga skolgång givet sina egna förutsättningar. Särskolan får aldrig anvisas därför att det är den bästa lösningen för kommunen i situationer när skolan inte klarar av sin uppgift att ge alla barn den undervisning de behöver och har rätt till enligt skollagen.

Det får inte förekomma att elever som egentligen inte hör hemma i eller gynnas av en placering i särskolan ändå placeras där, när skolan saknar resurser eller kunnande för att på andra sätt ge dem det stöd de har rätt till. I stället måste skolan bli bättre på att ge elever med särskilda behov

och som inte finns i särskolan den hjälp och det stöd de behöver. Det är undervisning i små grupper, extra stöd samt pedagogisk utveckling som behövs, inte godtyckliga särskoleplaceringar.

3. Utvecklingsstördas rätt till särsvux, punkt 3 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utvecklingsstördas rätt till särsvux. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub13 yrkande 9.

Ställningstagande

Allians för Sverige anser att elever som tillhör särskolans personkrets skall ha rätt till vuxenutbildning inom särsvux på såväl grundläggande som gymnasial nivå. Utvecklingsstörda behöver mer stimulans än andra för att upprätthålla den kunskapsnivå de en gång förvärvat. Nivå och omfattning skall anpassas till individernas förutsättningar.

4. Placering av barn i särskolan, punkt 4 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om placering av barn i särskolan. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub13 yrkande 4.

Ställningstagande

Mellan läsåren 1992 och 2003 ökade antalet elever i den obligatoriska särskolan med 81 %, medan elevantalet i grundskolan ökade med 18 %. Ökningen av antalet elever i särskolan är alarmerande, eftersom det faktiska behovet av särskoleplaceringar knappast ökat i samma takt som

särskolans elevantal. Skolverket har i flera år riktat kritik mot kommuner för att inte följa kravet på att utredningar skall föregå beslut om placering av elev i särskola.

Andelen särskoleelever varierar mellan kommunerna. Barn med autism har bedömts olika på olika håll. Den kraftiga ökningen av antalet särskoleelever tyder på att även barn utanför särskolans målgrupp placerats i särskolan. Det finns en risk att barn som anses "besvärliga" eller av andra skäl inte fungerar i skolan placerats där. Detta kombinerat med föräldrars bristande inflytande över placeringen i särskola har gett betydande rättssäkerhetsbrister för enskilda.

Regeringen konstaterar ökningen av antalet särskoleelever, men saknar analys av varför den skett. Vi menar att det finns en risk att kommunerna i stället för att anpassa grundskolans former och undervisning till eleverna, alltför ofta placerar dem i särskolan. Bristande uppföljning av elever i grundskolan, bristande individanpassning av grundskolans former och undervisning samt bristande dialog med föräldrar har förstärkt problemen.

Beslut om placering i särskolan måste fattas utifrån den enskilda elevens behov, inte för att grundskolan brister i uppföljning och individanpassning. Rättssäkerheten är av yttersta vikt vid dessa beslut och därför måste kraven på utredningar anges tydligt i skollagen. Det måste preciseras hur vårdnadshavarnas rätt till insyn och delaktighet i utredningsprocessen skall garanteras.

5. Föräldrars inflytande vid placering i särskolan samt möjlighet att begära omprövning av placering, punkt 5 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om föräldrars inflytande vid placering i särskolan samt möjlighet att begära omprövning av placering. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub13 yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Regeringen konstaterar brister i de utredningar som görs av elever inför särskoleplaceringar. Beslut om placering av elev i särskola "fattas således inte alltid på ett rättssäkert sätt", skriver regeringen. Kraven på utredning

bör lagregleras, menar regeringen, men lägger inga sådana förslag. Vårdnadshavaren skall ha "rätt till insyn och delaktighet i utredningsprocessen", enligt regeringen, men den preciserar inte vad detta innebär.

Beslut om "rätt till särskola skall regelbundet omprövas", enligt skrivelsen. Men vem som kan begära omprövning framgår inte, bara att särskolans styrelse skall besluta i saken. Regeringen avser inte agera vidare i frågan.

Sedan 1996 pågår en försöksverksamhet där elever inte kan tas emot i särskolan utan föräldrarnas medgivande. Försöket upphör 2008.

Regeringen menar att "vårdnadshavare normalt bör ha det slutgiltiga avgörandet" angående barnets placering. Regeringen vill dock inte att denna föräldrars beslutanderätt skall vara "ovillkorlig". Skolan skall kunna besluta "vad som är bäst för barnet".

Problemet i detta resonemang är att alla elever inte har en entydig situation, utan att det kan förekomma gränsdragningsproblem, där föräldrar och skola är av olika uppfattning. Redan den betydande ökningen av antalet särskoleplaceringar de senaste åren visar att det är på det sättet, samt att skolhuvudmannen långt ifrån alltid fattat beslut utifrån "vad som är bäst för barnet". Därför måste föräldrars ansvar och beslut vara ytterst avgörande vid särskoleplacering.

Den försöksverksamhet som i dag pågår med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång, skall därför permanentas.

Allians för Sverige anser att det skall vara möjligt för en elev i särskolan att läsa enstaka ämnen enligt grundskolans kursplaner. Det är dock oerhört viktigt att ingen oklarhet uppstår om vilken skolform eleven befinner sig i. Om en elev bara läser vissa grundskoleämnen men inte alla behörighetsgivande ämnen kommer han eller hon inte att kunna börja i gymnasieskolans nationella program. Det gäller att föräldrar är medvetna om detta.

6. Möjlighet för elever i särskola att välja skola, punkt 6 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om möjlighet för elever i särskola att välja skola. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub13 yrkande 10.

Ställningstagande

Allians för Sverige anser att regeringen är alldeles för restriktiv i sina skrivningar om elevernas möjligheter att välja en skola i en annan kommun. Det skall inte behöva finnas särskilda skäl för att eleven skall få gå i en annan kommuns skola. När det gäller gymnasiesärskolan menar vi att eleverna skall ha rätt att välja en skola i en annan kommun även om det aktuella programmet finns i den egna kommunen. Om eleven anser att en annan kommuns utbildning är bättre eller ligger närmare skall hon eller han inte hindras från att träffa ett sådant val.

7. Individuella programmet, punkt 7 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om det individuella programmet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub13 yrkande 11.

Ställningstagande

Allians för Sverige anser att gymnasieskolans individuella program varit ett stort misslyckande och därför skall avvecklas på sikt. Det är mycket oroande att det saknas samlad kunskap om vilken utbildning elever med utvecklingsstörning får på det individuella programmet.

8. Fortbildning m.m., punkt 8 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om fortbildning m.m.. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub13 yrkandena 7, 8 och 12.

Ställningstagande

Lärförsörjningen för särskolan och grundskolan måste säkerställas. Regeringen konstaterar att tillgången till specialpedagoger i särskolan inte har ökat. Carlbeckkommittén menar att de specialpedagogiska kunskaper som ingår i lärarutbildningen upplevs som bristfälliga från skolornas sida. Som nämnts ovan menar vi att det behövs en ny speciallärarutbildning, som påbyggnad till lärarutbildningen. Särskolans lärare skall ges tillgång till fortbildning.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2005/06:151 Kvalitet och samverken om utbildning för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning.

Följdmotion

2005/06:Ub13 av Ulf Nilsson m.fl. (fp, m, kd, c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att särskolan skall bevaras som egen skolform.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att särskolans former skall kunna se olika ut.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskolans målgrupp.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om placering av barn i särskolan.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om föräldrars inflytande vid placering av elever i särskolan.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om föräldrars rätt att begära omprövning av särskoleplacering.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kompetensen höjs i grund- och gymnasieskolan så att man kan ta emot elever i behov av särskilt stöd.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta en speciallärarutbildning.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvecklingsstördas rätt till utbildning i sär vux.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjlighet för elever i särskola att välja skola.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det individuella programmet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillgång till fortbildning för särskolans lärare.